

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
Financiën

Nummer
17

Kenmerk
155628

Raad d.d.
2-11-2022

Paragraaf begroting
N.v.t.

Portefeuillehouder
M.A. Mulder

Steller
D.F. van Hal

Datum
11 oktober 2022

Onderwerp
Begroting 2023

Geadviseerd besluit

Vaststellen van de Begroting 2023. Daarbij vragen wij u om:

- Vaststelling van de in 2023 te realiseren beleidsvoornemens inclusief de daarbij behorende baten en lasten.

Toelichting op beslispunten

Wij bieden u de Begroting 2023 aan. In deze begroting zijn onze voornemens opgenomen voor het komende begrotingsjaar. Deze voornemens zijn tot stand gekomen op basis van de Perspectiefnota 2022-2026 en de uitkomsten van de Najaarsnota 2022. Wij stellen u voor deze begroting vast te stellen en ons daarmee de opdracht te geven binnen deze kaders de uitvoering van de genoemde beleidsvoornemens ter hand te nemen.

Beoogd effect

Door middel van het vaststellen van deze begroting maakt u gebruik van uw budgetrecht. U geeft het college aan welke activiteiten u verwacht in 2023 en welke financiële randvoorwaarden daarbij gelden.

Kader

Op grond van artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college jaarlijks de raad een begroting aan. Door vaststelling van de begroting stelt uw raad middelen beschikbaar voor alle daarin opgenomen taken en activiteiten. De regels voor de inhoud van de begroting zijn nader vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Argumenten

Door het vaststellen van de begroting, stelt u de kaders vast voor het te voeren beleid voor het komende jaar. In de begroting is per programma aangegeven wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor in 2023 willen gaan doen en wat dit gaat kosten. Daarnaast staan in de paragrafen de beleidlijnen geformuleerd die doorwerken in meerdere programma's. Hierdoor ontstaat een dwarsdoorsnede van de begroting.

In de financiële begroting worden de financiële achtergronden van het in de programma's voorgestelde beleid verder uitgewerkt. Door vaststelling van de begroting geeft u ons de opdracht de in de begroting opgenomen activiteiten binnen het geschetste financiële kader uit te voeren.

Op basis van de Perspectiefnota 2022-2026 heeft de raad kaders meegegeven aan het college. De volgende kaders zijn leidend geweest bij het opstellen van de Begroting 2023:

- we bieden een sluitende begroting aan;
- de incidentele budgetten t/m 2025 vanuit het Rijk zetten we in als een soort vliegwiel;
- we nemen nu geen maatregelen om het tekort voor 2026 en verder op te lossen.

Om aan deze kaders te voldoen, hebben we ons bij de ontwikkelingen telkens de vraag gesteld of deze onoverkomelijk, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.

Dit heeft geleid tot de volgende uitgangspunten bij het opstellen van de Begroting 2023:

Sluitende begroting

Het uitgangspunt is dat we een sluitende begroting maken binnen de toezichtskaders van de Provincie, om zeggenschap te behouden over ons eigen budget.

Incidenteel extra budget versus structurele uitgaven

In de Meicirculaire 2022 heeft het Rijk voor de jaren tot en met 2025 incidenteel extra budget ter beschikking gesteld. Het Rijk doet namelijk meer uitgaven naar aanleiding van het Regeerakkoord. Daardoor stijgen ook onze inkomsten vanuit het Rijk (systematiek 'samen trap op en samen de trap af'). Daarnaast worden we (deels) gecompenseerd voor de extra loon- en prijsstijgingen als gevolg van inflatie.

Vanaf 2026 zijn de inkomsten vanuit het Rijk echter fors lager (door aanpassing van de normeringsmethodiek en einde Regeerakkoord). Dit is deels incidenteel gecompenseerd in de septembercirculaire 2022. Desondanks is er nog steeds sprake van een 'financieel ravijn' in 2026 en 2027.

Wanneer het Rijk het 'financieel ravijn' vanaf 2026 en 2027 'oplost' is er ruimte om te investeren. Wanneer dit niet het geval is, zorgen structurele uitgaven nu voor een extra noodzaak tot bezuinigen straks.

Dat is het dilemma waarvoor we nu staan; hoe om te gaan met maatregelen die structureel extra middelen vragen (en het tekort 2026 vergroten)?

Nu geen maatregelen om het tekort voor 2026 en verder op te lossen

De insteek is om nu geen maatregelen (bezuinigingen o.i.d.) in gang zetten om het tekort voor 2026 en verder op te lossen. Het "ravijn" laten we even voor wat het is. Maar we kijken wel heel kritisch naar het opnemen van structurele nieuwe budgetten en bijstelling van huidige budgetten. Want het tekort in 2026 verder vergroten zou in de huidige omstandigheden onverantwoord zijn. Waar het mogelijk is, willen we door middel van de incidentele budgetten tot en met 2025 een soort vliegwiel realiseren. Dan moeten de incidentele investeringen ofwel garanties bieden dat er (structurele) ontwikkelingen in gang gezet kunnen worden, of dat er door middel van incidentele investeringen nu, op termijn besparingen gerealiseerd kunnen worden.

Onderwerp

Begroting 2023

Datum

11 oktober 2022

Kenmerk

155628

Pagina

2 van 7

Kantttekeningen

Structureel sluitende begroting

Wij staan voor gezonde gemeentefinanciën en een duurzaam financieel evenwicht. Dit betekent een evenwichtige begroting op de korte en de lange termijn. De financiën van de gemeente staan echter onder druk. Het uitgangspunt is dat we een sluitende begroting maken binnen de toezichtskaders van de Provincie. Dit betekent dat tegenover de structurele uitgaven in 2023 ook structurele inkomsten staan. Incidentele budgetten t/m 2025 vanuit het Rijk, maar ook de Vrije algemene reserve die is gevormd vanuit de positieve rekeningresultaten 2021 en 2022 zetten we in om te investeren in onze dorpen. We nemen nu geen maatregelen om het tekort voor 2026 en verder op te lossen. Wanneer het Rijk het 'financieel ravijn' vanaf 2026 en 2027 niet 'oplost', betekent dit dat we op termijn alsnog keuzes moeten maken om te komen tot een sluitende begroting. Met ons bevinden veel gemeenten zich in deze situatie.

Weerstandsvermogen

Het statisch weerstandsvermogen voldoet momenteel aan de norm en het dynamisch weerstandsvermogen voldoet bijna aan de norm. Vanzelfsprekend blijven we o.a. de volgende risico's en aandachtspunten scherp volgen: Wmo en jeugdwet (open einde + taakstellingen), doordecentralisatie beschermd wonen, Wet inburgering, inkomensregelingen en bijzondere bijstand, Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, spoorwegonderdoorgang Wolfheze, bodemtaken, gemeentelijke huisvesting, organisatie (arbeidsmarkt), belastingtarieven/ ontwikkeling WOZ waarde, (stelpost) loon- en prijscompensatie.

Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2022-2026 heeft de raad ons gevraagd om extra aandacht te besteden aan het risico rondom de bijzondere bijstand. Dit in verband met de voorgestelde verhoging van de inkomensgrens voor bijzondere bijstand tot 120% van het wettelijk sociaal minimum en het toepassen van een glijdende schaal voor inkomens hoger dan 120%.

Bij de berekening van de consequenties van de voorgestelde aanpassingen, hebben wij conservatief geraamd. We zijn er daarbij vanuit gegaan dat de gemiddelde kosten per huishouden in de nieuwe doelgroep gelijk zijn aan de huidige kosten binnen de bestaande doelgroep. Naar alle waarschijnlijkheid liggen deze kosten lager, ook omdat de uitgaven die in aanmerking komen voor bijzondere bijstand helder zijn afgebakend. Voor inkomens vanaf 120% hebben we daarnaast gerekend met een percentage van het inkomen als eigen bijdrage.

Voor de kosten als gevolg van de stijgende energieprijzen, hebben wij budget gereserveerd. Binnen de budgetten voor 2022 hebben wij nog voldoende ruimte om extra aanvragen op te vangen. Daarnaast stellen wij in de najaarsnota voor om de resterende corona en TONK middelen uit 2021 (€ 576.000) te reserveren voor inwoners die extra ondersteuning nodig hebben (naast de eenmalige energietoeslag). Deze middelen waren bestemd voor inwoners die door corona in financiële moeilijkheden kwamen. Het daadwerkelijke beroep op deze middelen bleef achter. Door de voorgestelde reservering blijven deze middelen beschikbaar voor de doelgroep.

De minimaregelingen zijn echter open einderegelingen waar iedere inwoner die recht heeft een aanvraag voor kan indienen. Op basis van ervaringscijfers is het beschikbare budget lager vastgesteld dan het maximale aantal inwoners dat een beroep kan doen op de regelingen.

Dit risico hebben we becijferd op € 125.000. Wanneer het gebruik van de regelingen sterk afwijkt van de huidige inschatting, zullen wij teruggaan naar de raad met voorstellen hoe we daarop willen reageren.

Onderwerp

Begroting 2023

Datum

11 oktober 2022

Kenmerk

155628

Pagina

3 van 7

Draagvlak

Input voor de voorliggende begroting waren de Perspectiefnota 2022-2026 en de Najaarsnota 2022.

Aanpak/Uitvoering

In de begroting is rekening gehouden met de door de raad vastgestelde Voorjaarsnota 2022 en de uitkomsten van de Najaarsnota 2022. Het beleidsmatig kader voor de Begroting 2023 is bepaald bij de behandeling van de Perspectiefnota 2022-2026.

Na goedkeuring van de Begroting 2023 nemen wij de uitvoering van het voorgestelde beleid en de voorgestelde projecten ter hand. Over de voortgang wordt u gerapporteerd middels de tussentijdse rapportages.

Communicatie

De goedgekeurde Begroting 2023 zal uiterlijk 15 november 2022 worden toegezonden aan onze toezichthouder, Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland.

Financiële consequenties

Amendementen

In deze begroting zijn een aantal amendementen verwerkt:

- Amendement 'meerjarenbegroting 2021-2024': een (uitgaande van de najaarsnota) mogelijk overschot op de jaarrekening van 2021 en 2022 voor 50% te gebruiken voor lastenverlichting in 2022 en 2023 en voor 50% voor het aanvullen van de reserves.
- Amendement 'afschaffing hondenbelasting': we bouwen deze geleidelijk af; - 25% in 2023, - 50% met ingang van 2024 en volledig afgeschaft met ingang van 2025. In 2023 dekken we dit uit de Vrije algemene reserve en met ingang van 2024 uit het begrotingssaldo. Zonodig worden in Begroting 2024 aanvullende dekkingsmaatregelen opgenomen.
- Amendement 'uitbreiding ambtelijk secretaris Rekenkamer': er is structureel € 11.000 verwerkt in het begrotingssaldo.

Uitkomst begroting

De begroting laat samengevat het volgende beeld zien:

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	-1.031	-1.977	-2.283	-2.636	-3.820
Najaarsnota					
Bijstelling i.r.t. raadsbesluit	-52	-71	-26	-26	13
Bijstelling met resultaat	3.240	3.437	4.832	5.781	3.413
Invulling taakstellingen	-167	-137	-137	-137	-137
Bijstellingen meerjarig neutraal	81	-81			
Meerjarenbegroting na najaarsnota	2.072	1.170	2.385	2.982	-531
Geld vragende voorstellen		-2.453	-1.795	-1.475	-1.825
Dekkingsplan		1.282			
Meerjarenbegroting	2.072	0	590	1.507	-2.356

Onderwerp

Begroting 2023

Datum

11 oktober 2022

Kenmerk

155628

Pagina

4 van 7

Voorstel aan de raad

Geld vragende voorstellen

In de begroting worden de volgende geld vragende voorstellen aan de raad voorgelegd:

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
1E Veiligheid: 1 fte (t.b.v. digitale veiligheid, exploitatievergunning, dorpsgericht met inwoners en ondernemers)	-85	-85	-85	-85
1I Uitbreiden van financiële regelingen: meerkosten Gelrepas	-120	-120	-120	-120
1I Uitbreiden van financiële regelingen: uitvoeren motie	-97	-97	-97	-97
1J Uitbreiden van financiële regelingen tot 120 procent van de bijstandsnorm	-480	-620	-620	-620
1J Uitbreiden van financiële regelingen: weghalen drempelbedrag	-10	-15	-15	-15
2A Integrale aspecten leefomgeving: Integrale visie op duurzaamheid, wonen, mobiliteit	-63	-62		
2A Realiseren van woningen: 100 tijdelijke woningen	-50	-50		
2A Realiseren woningen: startgeld Pro persona	-100			
2A Realiseren woningen: vormgeven grondbedrijf	-50			
2B Herzien woonbeleid	-50			
2B Het realiseren van woningen: centrumvisie Oosterbeek	-75			
2D Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	-50	-50	-50	-50
2E Binnen dorpen maximaal 30 km per uur -> visie	-25			
2E Parkeeronderzoek, parkeervisie	-40			
2F Landschapsbasisplan, maatregelen biodiversiteit	-25	-25	-25	-25
2G Beleidsregisseur	-15	-15	-15	-15
2G Het realiseren van woningen: mediation	-20	-20	-20	-20
2G Monitoring uitstoot	-10	-10	-10	-10
2GB Het realiseren van woningen: handhaving	-5	-5	-5	-5
2I Uitvoering beleid dierenwelzijn	-10	-10	-10	-10
2J Uitvoering geven aan visies/ uitvoeringsplannen centrumgebieden	-50	-50	-50	-50
2K Visie recreatie en toerisme + Recreatiezoningsplan	-30	-30	-30	-30
2L 100 jaar gemeente Renkum	-70			
2L Nieuwe visie op cultuur + uitvoering	-100			
2O Aanpassen van de bomenverordening	-20			
2O Beleid biodiversiteit	-25			
2O Initiatieven vanuit de samenleving / maatwerkbudget buitendienst	-5	-5	-5	-5
2Q Actualisering bosbeleidsplan en bosverjongingsplan (40.000)		-40		
2Q Houtopbrengst			-20	-20
3B Cofinanciering en stimuleringsfonds lokale initiatieven	-50	-50		
3B Het opstellen van heldere kaders voor participatie van inwoners bij het opstellen en uitvoeren van gemeentelijk beleid.	-75			
3B Inwonersinitiatieven - Renkum Doet		-250		
3C Aanvulling reserve ICT voor noodzakelijke investeringen ihkv harmonisatie en standaardisatie agenda.	-500			
3C Uitbreiding bestuursondersteuning	-69	-69	-69	-69
3D Gemeentehuis / gemeentewerf				-350
3F Optimaliseren van het raadsinformatiesysteem	-15			
3F Uitbreiding functie secretaris rekenkamer	-11	-11	-11	-11
4B Afschaffing hondenbelasting	-53	-106	-218	-218

Onderwerp

Begroting 2023

Datum

11 oktober 2022

Kenmerk

155628

Pagina

5 van 7

Voorstel aan de raad

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Resultaat	-2.453	-1.795	-1.475	-1.825

Voor nadere informatie over de in de tabellen genoemde onderdelen verwijzen we u naar de Begroting 2023.

Dekking sluitende Begroting 2023

Ter dekking van jaarlaag 2023 stellen we voor een onttrekking te doen uit de Vrije algemene reserve. Bij de Perspectiefnota 2022-2026 gingen we er nog vanuit dat we jaarlaag 2023 vanuit het voordelig geprognosticeerde resultaat 2022 en 2024 (na Voorjaarsnota 2022 en Meicirculaire) gingen dekken. In de Najaarsnota 2022 blijkt het voordelig geprognosticeerde resultaat 2022 hoger te zijn waardoor dekking voor jaarlaag 2023 volledig uit de voordelige resultaten 2021 en 2022 plaats kan vinden.

Vrije algemene reserve

In de Financiële verordening is bepaald dat voor de Vrije algemene reserve een minimumniveau geldt van € 4.000.000. Op het moment dat de Vrije algemene reserve onder dit minimum zakt, doet het college voorstellen om binnen een periode van maximaal 4 jaar de reserve terug te brengen op het minimumniveau. Op basis van de Najaarsnota 2022 en de Begroting 2023 is het verwachte verloop van de Vrije algemene reserve als volgt:

	2022	2023	2024	2025	2026
Per 1-1	3.829	7.735	5.416	6.006	7.513
Resultaat Jaarrekening 2021	2.293				
Resultaatbestemming 2021	-496				
Reservering accres september 2019	251				
Amendement begroting '22 OZB teruggave	-149	-1.037			
Beheerplan groen (VJN)	-65				
Totale mutatie	1.834	0	0	0	0
Per 31-12	5.663	6.699	5.416	6.006	7.513
Prognose meerjarenbegroting	2.072	-1.282	590	1.507	-2.356
Per 31-12*)	7.735	5.416	6.006	7.513	5.157
Aanvulling Vrije algemene reserve	0	0	0	0	0
Stand na aanvulling	7.735	5.416	6.006	7.513	5.157

Conclusie is dat de vrije algemene reserve op dit moment toereikend is. Wat betekent dat we een goede buffer hebben gezien de risico's die nog op ons afkomen, de onzekerheid over 2026 en verder en het traject dat we doorlopen over onze bestuurlijke toekomst.

Juridische consequenties

Door middel van vaststelling van de begroting autoriseert uw raad ons college tot uitvoering van het beleid en de projecten binnen de in deze stukken genoemde kaders. Dit betekent dat wij conform artikel 160, eerste lid, onder e, van de Gemeentewet bevoegd zijn 'tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten en deze te verrichten'.

Onderwerp

Begroting 2023

Datum

11 oktober 2022

Kenmerk

155628

Pagina

6 van 7

WMO-aspecten

De WMO-aspecten zijn in de desbetreffende programma's in de begroting toegelicht.

Gezondheid

De gezondheidsaspecten zijn in de desbetreffende programma's in de begroting toegelicht.

Duurzaamheid

De activiteiten op het gebied van duurzaamheid zijn eveneens in de desbetreffende programma's toegelicht.

Effect op vermindering regeldruk

Dit voorstel heeft geen effect op de regeldruk.

Alternatieven

Het niet (tijdig) vaststellen van een sluitende Begroting 2023 zal ertoe leiden dat de provinciale toezichthouder zal besluiten de gemeente onder preventief financieel toezicht te plaatsen.

Preventief toezicht

Gemeente Renkum moet ervoor zorgen dat de (meerjaren)begroting structureel en reëel in evenwicht is. De provincie houdt toezicht op de financiën. Regulier houden zij "repressief toezicht". Repressief toezicht betekent dat de begroting direct uitgevoerd kan worden. Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet (w.o. begroting 2023 niet structureel en reëel in evenwicht en/of niet aannemelijk dat u dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2026) van de meerjarenraming herstelt) of niet tijdig wordt ingediend bij de provincie, is er sprake van "preventief toezicht". Preventief toezicht betekent dat de provincie de begroting en de daarop volgende wijzigingen eerst moeten goedkeuren voordat deze uitgevoerd kan worden.